

Her er Osvold og Erika Voigt først i tredverne. Erika kender de fleste fra min årgang. Det var hende der sang den originale Tante Agathe, den som senere Bodil Udsen tog op. Og så har hun et andet yderst tiltalende træk. Hun var fra Randers. På et tidspunkt vil jeg se om jeg kan grave noget mere op om hende. Måske er der nogen her i Randers der stadigvæk hedder Voigt. Den følgende historie er med Osvolds egen stavemåde og tegnsætning. Mine eventuelle kommentarer er i parentes med fed skrift.

Osvold Helmuth og Randers

I midten af august 1912 kom jeg til Randers for at debutere. Glad og lykkelig var jeg over alt det dejlige som lå forude nu, hvor jeg var på vej til at få mine skuespillerlyster styrede.

Da jeg gik fra borde med min store trækuffert på nakken, sagde jeg til de andre medlemmer af teatertourneen: Nu er det med at komme ud i byen og finde sig et værelse!

Hvortil tourne'ens leder August Rasmussen, korrigerede: Det hedder ikke værelse, det hedder værelse hr Peddersen. Og det, måtte jeg senere sande var ganske korrekt.

I en port var et udhængsskab for en af de lokale aviser, og her faldt jeg over en annonce, der bekendtgjorde, at et værelse var til leje for "en pæn herre" hos en Bagermester Nielsen lige bag ved det gamle Folketeater. Vi skulle være et par måneder i Randers, så Hotel havde jeg ikke råd til med mine 60 kr. i gage. **(det må være om måneden – hvor lå det gamle Folketeater, han debuterede nemlig på teatret i Østergade)**

Jeg tog derfor logiet hos bageren, som viste sig at være en temmelig vidtløftig mand, der godt kunne lide en snes glas over tørsten. Denne uudslukkelige tørst bevirkede at han ikke altid var hjemme når der skulle slås brød op, og så kom den ulykkelige bagerkone op til mig og spurgte, om jeg ikke kunne slå brød op for hende. Og det var jeg jo mand for, mine tre års læretid in mente. **(Osvald var udlært bager)**

I og for sig var jeg ikke spor ked af den udvikling, for som løn for den efterhånden ret hyppige bager assistance fik jeg gratis brød. Meningen var at jeg skulle holde mig selv med tørkost, og i et lille servantested **(det må være servantestel)** på værelset, havde jeg smør og leverpostej. Brødet dertil var derfor meget ofte i allerhøjeste grad "hjemmebagt". Men varm mad så jeg sjældent den første månedstid.

Efter et par ugers prøve kom endelig min debut. D 6. September 1912 spillede jeg i "Jeppe på bjerget". Egentlig er det en sjov tanke, at den Holberg-komedie danner de to yderpunkter i min hidtidige karriere. Da vi spillede "Jeppe" i Randers, er der vist ingen tvivl om, at drømmen om engang, at få lov til at spille titelrollen på det Kongelige Teater, den drøm, der først skulle virkeliggøres 43 år senere, blev grundlagt her.

Det var en meget lille andel, jeg havde i Randers opførelsen af "Jeppe på bjerget. Jeg var Magnus, ham der skal komme grinende ind og gøre nar af Jeppe i Baronens seng. Jeg syntes det var en stor og vanskelig ting, og jeg var rystende nervøs. Inden forestillingen havde jeg måttet pynte hele Teatret med kunstige blomster. Alt skulle være fint og fornemt til premieren på "Jysk Folkescene".

Dødræt var jeg, og resultatet var, at maskinfolkene ude i kulissen måtte stå og kilde mig i siden, for at jeg kunne gøre min grinende entre'. Ved egen hjælp havde jeg ikke kunnet fremtvinge så meget som et ynkeligt fnis. Men maskinfolkene kildede mig på livet løs, og debut'en gik egentlig rigtig godt.

Jeg kunne selvfølgelig næsten ikke vente på. At bladene skulle komme med anmeldelserne skulle komme næste dag, så spændt var jeg på, hvordan man ville bedømme mig. Anmeldelserne blev en skuffelse. Der stod nemlig kort og godt: Magnus rolle blev strålende spillet af **Carl Knudsen**.

Næste aften var selveste Olaf Poulsen på besøg med sin Tourne' i byen. Han spillede Birkedommer Krantz i "Eventyr på fodrejsen". **(Olaf Poulsen, var den tids mest ombejlede skuespiller på det Kongelige Teater, og hans 2 sønner gjorde ham kunsten efter - Johannes og Adam)**

Den aften bildte jeg mine kammerater på teatret ind, at jeg var nødt til at opsøge Olaf Poulsen. Det var min pligt som ung debutant at hilse på den store. **(jeg har læst et andet sted at det tværtimod var hans ældre kammerater der bildte ham ind, at det var kutyme at hilse på den store mester, men lad nu det ligge)**

Jeg opsøgte ham i hans garderobe i den store pause. Bleg og fattet bankede jeg på, og et ansigt kom til syne i døren. Ansigtet spurgte hvad jeg ville. Mit navn er Helmuth Pedersen. Jeg har lige debuteret, og jeg syntes at det er min pligt at hilse på mesteren. Indefra hørte jeg nogen brumme, men lidt efter blev jeg sluppet ind. Og der stod så Mesteren.

Hele lokalet var mættet med en herlig duft af Whisky toddyer, og Olaf Poulsen bøjede sig ned og kyssede mig på panden – og det så sveden drev af mig. Jeg fortalte ham om min debut, og han lyttede tålmodigt. Han havde selv spillet den rolle på det Kgl. Teater som ganske ung, fortalte han. Selvfølgelig kunne jeg ikke nære mig for at tage den famøse anmeldelse frem og vise ham den. Jeg forklarede ham, hvor trist og pinligt det var for mig, at skulle sende den hjem til mine forældre, fordi der stod, at det var Carl Knudsen og ikke H. Pedersen, som havde spillet Magnus. Hvad skal vi gøre ved det, Pedersen, spurgte Olaf Poulsen. Ja, det var jo det jeg ville be' om råd for. Mesteren trøstede så, så godt han kunne, men nogen løsning fandt vi ikke, for et øjeblik efter ringede det til scenen, og jeg måtte indlede min retræte, sådan som min far havde lært mig. Da jeg baglæns nåede døren og afleverede det sidste dybe farvelbuk, råbte Olaf Poulsen: Nå farvel - Knudsen.

Om det var en ondskabsfuldhed, eller om manden var distræt, har jeg aldrig kunnet finde ud af.

Imidlertid gik den første måned i Randers. Alt gik sådan set godt. Jeg havde nok at bestille med alle mine regissør – dekoratør – og sufflørpligter på teatret, lige fra klokken 8 om morgenen til forestillingen var forbi ved midnatstid. **(det var ikke ualmindeligt at unge skuespillere havde forskellige jobs ved siden af deres rolle)** Der var faktisk kun een ting, der trykkede mig lidt. Det var den varme mad. Jeg savnede den, så det sommetider kunne gøre ondt langt ned i maven på mig. Men også det problem fandt en løsning.

En dag, da jeg gik nede ved boderne på torvet og så slagterne spise dampende varm lobescoves, overvældede sulten mig fuldstændig, og jeg blev enig med mig selv om, at jeg måtte se, at få en gang lobescoves på kredit. Nede i restaurationskælderen bad jeg om, at måtte tale med værten, der var travlt beskæftiget med at spille Sjavs med slagterne. Pænt og høfligt spurgte jeg ham, om jeg kunne få lov at købe en gang varm mad på konto. Jeg fortalte ham, at jeg var skuespiller, hvad der vistnok forbløffede ham en hel del. Åbenbart har jeg dengang lignet en hel flok føl.

Ved de hvad Peddersen, sagde han, det er jo helt galt, at de ikke får varm mad. Nu skal jeg sige dem noget, nu kan de komme forbi hver dag og få deres mad. De skal gi' en krone om dagen – og så kan de få lov, at spise et par gange for den pris. Jeg var himmelfalden, henrykt, og slog selvfølgelig til med kyshånd.

Efterhånden blev jeg virkelig gode venner med den rare restauratør, der ofte inviterede mig til at spise med ham efter forestillingen. Jeg sang for ham, der kom romtoddyer på bordet, og klokken blev ofte henad de meget små timer, før vi brød op. Vi hyggede os, kort sagt.

Til jul skulle jeg hjem til mine forældre i København og ville gerne være standsmæssigt påklædt. I Engelsk Beklædningsmagasin havde jeg set en dejlig stor vinterfrakke lige noget for mig. Den kostede kr. 13.50, men restauratøren skulle have sine penge – i alt kr. 14.85 – og da jeg også gerne ville have frakken, måtte jeg spørge ham, om han ville vente. Han gav mig ret i, at det var vigtigere, at jeg så ordentlig ud, når jeg skulle hjem til mine forældre, end at han fik betaling for sin lobescoves. Frakken fik jeg så, og Walt Rosenberg lånte mig en Jaket. Mine forældre var vist meget imponerede over mig da jeg ankom.

Nu springer vi nogle år frem i tiden. Jeg blev gift med en dame i Randers. (**hvem, skal jeg have undersøgt nærmere, det er ikke Fritses mor**) I 1918 da jeg i nogen tid havde været på Nørrebrosteater, fik skuespillerforbundets medlemmer pludselig en hel masse løntillæg med tilbagevirkende kraft som følge af dyrtiden. Og en dag stod jeg med 1200 kr. i hånden. Det var mange penge, og jeg foreslog derfor min daværende kone, at vi skulle tage over og besøge hendes forældre i Randers. Da vi var kommet derover, spurgte jeg min svigerfar, om Frederiksen nede i kælderbeværtningen stadig levede. Jo det gjorde han da. Nå, sagde jeg, så vil jeg gerne ha' lov til at invitere jer på frokost dernede i morgen.

Frederiksen sad som sædvanlig og spillede Sjavs med slagterne, da vi kom. Han kom hen til mit bord, og jeg spurgte ham om han ikke kunne kende mig. Han kiggede lidt på mig, først forfra, og så i profil. Joh, sagde han, jo jo jo – Det er lige 14 kroner og 85 øre.

Vi fik selvfølgelig en stor dag ud af gensynet. Vi endte i Folketeatret hvor Max Hansen dengang optrådte. Han kom med, og vi fortsatte med fuld musik at fejre den udbetalte lobescoves gæld. Det er altid rart at have noget at fejre, syntes jeg.

(En kælderbeværtning med en vært der hedder Frederiksen må være til at finde, og torvet må være Frederiksplads. Var det ikke der slagterne hørte til.)